

Dva primera hude narodne nestrpnosti v Trstu

Za enega je odgovoren tržaški župan - Protest Slovenske skupnosti

Pokrajinski izvršni odbor Slovenske skupnosti v Trstu je na svoji prvi letošnji seji obravnaval med drugim zadnja dva znana primera narodnostne nestrpnosti v našem mestu.

Nekatere dobro znane socialistične kroge v Trstu motijo celo božični in novoletni prazniki, ko ljudje vsaj za čas pozabijo na medsebojna trenja in si voščijo mir, srečo in uspehe. V njihovi ozkosti in municipalni zaprtosti se brez čuta pravičnosti, spoštovanja in javne odgovornosti vedejo popolnoma nasprotno od božičnega sporočila o miru na svetu.

Značilen odraz takšne provincialne miselne omejenosti sta bila — pravi poročilo pokrajinskega izvršnega odbora Slovenske skupnosti v Trstu — znana dogodka v stolnici sv. Justa in v gledališču Rossetti. Kljub povsem različnim okoljem pa je v obeh primerih šlo za nasprotovanje uveljavljanju enakopravnosti vernikov oziroma občanov slovenskega jezika. Medtem ko je v mestni stolnici šlo za protest še ne ugotovljenih posameznikov proti voščilom škofa Bellomija tudi v slovenščini, pa je bil v

gledališču Rossetti protagonist sam prvi meščan — župan Staffieri — ki je izrekel svoj novoletni pozdrav samo v italijanščini, in to v prezirljivem in polemičnem tonu do tistih, ki v našem mestu izrekajo pozdrave v več jezikih. Njegovo sklicevanje na znani refren nacionalistov prejšnjega stoletja je še toliko bolj politično obtežljivo, ker pomeni, zavračanje sožitja in obujanje starih nasprotovanj in sovraštev.

Ali zgodovina ni ničesar naučila kljub težkim izkušnjam zadnjih dveh vojn — se sprašuje pokrajinsko tajništvo SSK. Vsi

ljudje dobre volje in same državne skupnosti — med temi tudi Italija — iščejo skupne politične in kulturne osnove, na katerih naj bi slonela Združena Evropa, v Trstu pa nekateri mislijo, da bodo s svojimi anahronističnimi dejanji lahko zaustavili kolo zgodovine in kulturno-duhovni napredek človeštva. Podobno si je svojčas domišljjal tudi fašizem, ko so v javnih uradih naših krajev viseli napisi: »Qui si parla soltanto italiano!«.

SSK zato poziva tržaškega župana, naj
dalje na 2. strani ■

Nadškof Šuštar na ljubljanskem radiu

Nedavni Božič je v Sloveniji potekel v znamenju pomembne novosti. Na božično vigilijo je namreč med večernim dnevnikom radia Ljubljana prebral božično poslanico nadškof Alojzij Šuštar, kar je v povojni Jugoslaviji prvič, da je neki verski voditelj uradno nastopil po radijskih valovih. Krajši povzetek govora je naslednji večer, torej na sam Božič, podala tudi ljubljanska televizija med večernim dnevnikom, odlomke pa so objavili tudi nekateri časniki. Dogodek, ki pomeni razveseljivo novost v sedanjem slovenskem trenutku, je razumljivo vzbudil živahne odmeve drugod po Jugoslaviji in v tujini, o njem je s poudarqom poročala tudi italijanska televizija, radio Trst A pa je predvajal magnetofonski posnetek nadškofovega izvajanja. V predbožičnih dneh je na ljubljanski televiziji spregovoril tudi predsednik republiške konference SZDL Slovenije Jože Smole, ki je prebral priložnostno prednovoletno razmišljanje in v njem voščil božične praznike vsem tistim, ki spoštujejo to tradicijo. Raziskave javnega mnenja v Sloveniji so namreč pokazale, da ta praznik obhaja velika večina Slovencev, ne samo vernih, ampak tudi takih, ki niso povezani s Cerkvijo, zato v tej republici razmišljajo o načinu, kako bi Božič postal dela prost dan. Že sedaj pa je bilo uradno rečeno, da lahko na ta dan izkoristi dopust vsak, ki to želi in če njegova odsotnost ne moti rednega poteka dela.

Verski tednik Družina je nadškofov radijski govor objavil v celoti, zaradi aktualnosti in pomembnosti ga tudi mi ponatiskušujemo.

Spoštovani in dragi prijatelji!

Prisrčno vas pozdravljam in vam izrekam iskrena voščila za božične praznike in za novo leto. Vsakemu osebno in vsem skupaj želim mi-

ru, veselja, zadovoljstva in sreče. Moja voščila in najboljše želje veljajo verujočim in drugače mislečim Slovincem in drugim, ki živijo med nami. Posebno pa želim novega upanja in notranje moči, miru in tolažbe bolnim, kakor koli prizadetim in trpečim. Nocoj se spominjamo tudi naših rojakov drugod po Jugoslaviji in v zamejstvu, naših zdomcev in študentov, ki so začasno v tujini, naših misijonarjev in sploh vseh naših rojakov, kjer koli živijo.

Božič ima različne razsežnosti in vsebinske prvine praznovanja, od človečnosti in človeka, družine, miru in prijateljstva, novega upanja in velikega pričakovanja pa do bogatega slovenskega kulturnega izročila in splošne potrebe in želje po družinskem praznovanju.

Verujoči kristjani radi sprejemamo in potrjujemo te plemenite človeške vrednote božičnega praznika. Vendar je za nas božična vsebina globlja. V sveti noči praznujemo zgodovinski dogodek Jezusovega rojstva v Betlehemu. Oznanilo o tem je zapisano v božičnem evangeliju z besedami: »Ne bojte se! Glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudi. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Zveličar, ki je Kristus Gospod« (Lk 2, 10-12). Krščanska vsebina božičnega praznika je korenina in vir vseh drugih človeških in kulturnih razsežnosti.

Ko vsem voščim božične praznike, pa verujočim, ne samo katoličanom, ampak tudi drugim kristjanom, ki hkrati z nami obhajajo božič, in pravoslavnim, ki ga obhajajo 7. januarja, od srca želim, da bi v veri in zaupanju znova globoko doživeli, da se je s Kristusovim rojstvom Bog sklonil k človeku. Neločljivo je z nami povezan in vedno ostane med nami in z nami ter nam prinaša svoj mir. Vsem, ki si prizadevajo za mir, pravičnost in svobodo, za napredek in medsebojno pomoč v naši družbi in v svetu, želim obilo božjega blagoslova in uspeha. Božič je za vse praznik novega upanja in nove življenjske moči v prijateljstvu in ljubezni.

Dan emigranta v Čedadu

V Čedadu je bil v nedeljo, 4. t. m., tradicionalni Dan emigranta, ki ga prirejajo slovenske organizacije iz videmske pokrajine. To je bilo po eni strani srečanje prijateljev in znancev, po drugi pa razvedrilo ob bogatem kulturnem sporedu, pri katerem so sodelovali zbori Pod lipo, Nediški puobi in Trepetički, citiralci in plesalci iz Rezije ter člani »Beneškega gledališča«.

Predvsem pa je bila to priložnost za pregled opravljenega dela v minulemu letu ter razmišljanja o bodočih načrtih, med katerimi izstopa zahteva po zaščitnem zakonu za Slovence ter iskanje možnosti za nadaljnje korake v krepitevi domačih gospodarskih dejavnosti.

Ti problemi, posebej še potek postopka za doseg globalne zaščite, so prišli do izraza v govorih, ki so jih imeli Ferruccio Clavora v imenu slovenskih organizacij videmske pokrajine, poslanec Arnaldo Baracetti kot podpredsednik komisije za obrambo pri poslanski zbornici ter senator Franco Castiglione kot predsednik senatne komisije za pravosodje. Zbrane udeležence je najprej pozdravil čedadski župan Giuseppe Pascolini, ki je poudaril tudi dobre stike s prebivalci in upravitelji iz sosednje Slovenije. Pri tem velja poudariti, da je bilo med gosti veliko uradnih predstavnikov tudi iz slovenskih obmejnih občin.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 11. januarja, ob: 8.00 Radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.15 Mladinski oder: »Sneženi možje po zraku lete« (Jaša Zlobec); 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Nediški zvon; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila; 14.20 Radijski kviz o Primožu Trubarju; 15.30 Športne novice; 17.00 Prenosi z naših prireditev; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 12. januarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica - Narodnozabavna glasba; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Pričevanja o Tigru; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Poljudno čtivo - Lik iz naše preteklosti: Ludvik Zorzut; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Zborovska glasba; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Pravljični vrtljak«; 16.00 Osebo; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Repentabor 1986, glasbeni popoldnevi stare in sodobne glasbe (2. koncert); 18.00 Kmetijski tednik; 19.00 Radijski dnevnik.

■ TOREK, 13. januarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Nediški zvon; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Beležka - Prehrana in zdravje; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Povejmo v živo!; 15.00 Mladi mladim; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Repentabor 1986, glasbeni popoldnevi stare in sodobne glasbe (3. koncert); 18.05 Samuel Beckett: »Čakajoč na Godota«, prvi del; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SREDA, 14. januarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 V objemu gora; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Rastline: strupi ali zdravila? Notranja stiska in trda stvarnost sta kovali našega človeka in njegovo umetnost; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Cecilijanka 1986; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Gospodarska problematika; 15.00 Križem-kraži; 16.00 Od Milj do Devina; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Repentabor 1986, glasbeni popoldnevi stare in sodobne glasbe (4. koncert); 18.10 Kulturni in družbeni odmevi; 19.00 Radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 15. januarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Od Milj do Devina; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Beležka - Film: kultura, realnost; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otok in šola; 14.30 Diskorama; 16.00 Na goriškem valu; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: moški zbor in vokalna skupina »I cantori di Santomio« iz Mala pri Vicenzi; 18.00 »Iz snežniških gozdov na balkanski jug«, spomini Alojza Zidarja; 19.00 Radijski dnevnik.

■ PETEK, 16. januarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Na goriškem valu; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Beležka - Ščedensko narcčje; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Zborovska glasba; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Naš jezik; 14.25 Ne prezrimo!; 15.00 V svetu filma; 16.00 Osebo; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Akademija Glasbene matice v luteranski cerkvi v Trstu 13. junija lani; 18.00 Kulturni dogodki; 19.00 Radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 17. januarja, ob: 7.00 Radijski dnevnik; 7.20 Koledarček; 7.40 Pravljičica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 10.00 Poročila in pregled tiska; 10.10 Simfonični orkester RTV Ljubljana vodi Muhai Tang; Trio Jess z Dunaja v zasedbi: Johannes Kropffitsch - klavir, Elisabeth Kropffitsch - violina, Stefan Kropffitsch - violončelo; 11.30 Beležka - »Čej so tiste stazice« - oddaja iz Kanalske doline; 13.00 Radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 »Kaj je v vreči?«; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Akademija Glasbene matice v luteranski cerkvi v Trstu 13. junija lani; 18.00 Dramska vetrovnica: Anton Petje: »Ivan Cankar: včeraj, danes in jutri!«; 19.00 Radijski dnevnik.

■ nadaljevanje s 1. strani

bo župan vseh občanov — italijanskih in slovenskih — in enako spoštuje njihov jezik, ker je le na takšni osnovi možno njeno nadaljnje sodelovanje v mestni upravi.

Hkrati izvršni odbor SSK v Trstu izreka škofu msgr. Bellomiju solidarnost zaradi napadov, ki jih je deležen zaradi enakopravnega spoštovanja jezika italijanskih in slovenskih vernikov pri opravljanju svoje službe. Protestno brzojavko je tržaškemu županu poslal občinski odbornik SSK prof. Aleš Lokar.

Deželni svetovalec Slovenske skupnosti dr. Drago Štoka je na deželni odbor vložil dve interpelaciji proti šovinističnim izbruhom v Trstu.

V prvi interpelaciji Štoka opozarja na šovinistične izjave proti Slovincem in dru-

LIBIJSKA INTERVENCIJA V ČADU

Libijska vojaška intervencija v Čadu zadobiva vse večje mednarodne komplikacije. V Franciji že odkrito namigujejo, da utegne francoska vojska nastopiti proti Libijcem, ker so bili ti prekoračili dogovorjeno črto, pod katero uživa Čad vojaško jamstvo Francije.

Libijci so tihi dogovor prekršili zlasti z bombardiranjem mesta Arada. V Parizu pa hkrati z namigi na možne represalije v isti sapi naglašajo, da bodo te strogo omejene na kak vojaški cilj. Ta francoska opreznost se križa s pomirjevalnimi izjavami, ki jih je podal libijski poglavar Gedafi. Ta naglašuje, da je bilo omenjeno bombardiranje skupno s kršenjem dogovorjene razmejivne črte le osamljen primer, ki da se ne bo ponovil. Iz libijske poslanice je razvidno, da se Gedafi boji francoske intervencije, pariški glasovi pa dajo razumeti, da bo ta — kot že rečeno — strogo omejena, če bo do nje sploh prišlo.

Po francoskih cenitvah imajo Libijci v Severnem Čadu okrog 8 tisoč mož, Francija pa ima v južnem delu države predvsem bojna letala in radarsko omrežje. Po zadnjih vesteh so Libijci doživeli nov poraz med spopadom z oddelki redne čadske vojske.

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

Wolfgang Kohlhaase - Rita Zimmer

RIBA ZA ŠTIRI

Režija Jože Babič

v sredo, 14. januarja, ob 16.00 ABONMA RED I — mladinski

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU
Kulturni dom

Gostovanje Opera Balet SNG - Ljubljana

BALETNI TRIPTIH

1. Richard Wagner: Siegfriedova idila
2. Richard Wagner: Matilda
3. Ludwig van Beethoven: Pastoralna simfonija

Dramaturgija, režija, koreografija:

MILKO ŠPAREMBLEK

V soboto, 10. januarja, ob 20.30

V nedeljo, 11. januarja, ob 16.00

Dva primera hude narodne nestrpnosti v Trstu

gim manjšinam v Rossettijevem gledališču med novoletnim koncertom. Župan Staffieri je namreč ponovil fašistično geslo: v Rossettijevi domovini se govori le po italijansko. Druga Štokova interpelacija se nanaša na šovinistično akcijo pred stolnico Svetega Justa, ko je škof Bellomi za Božič izrekel voščila tudi v slovenščini.

—o—

SHULTZ OBIŠČE AFRIKO

Ameriški zunanji minister Shultz se odpravja na daljše potovanje po šestih državah Afrike južno od Sahare. Najprej je pripel v Senegal, zatem pa bo po vrsti obiskal še Kamerun, Kenijo, Nigerijo, Slonokoščeno obalo in Liberijo. Obisk bo trajal do sredine meseca. V Washingtonu naglašajo, da so vse našete države v dobrih in prijateljskih stikih z Združenimi državami.

Pomen Shultzevega potovanja je seveda političen. Tudi zato, ker precejšen del Afrike zaskrbljeno gleda na dogajanja v Čadu. V ozadju pa so tudi gospodarski problemi, saj je ameriški parlament znižal izdatke, ki jih je bil zahteval predsednik Reagan za gospodarsko in vojaško pomoč omenjenim državam. Ameriška uprava meni, da je gospodarsko nazadovanje v Afriki v zadnjem obdobju nastalo v precejšnji meri zaradi slabega izkoriščanja tržnega gospodarstva. Prav o tej temi bo imel Shultz intenzivne pogovore z voditelji držav, ki jih bo obiskal. Med temi je z ameriškega stališča strateško najpomembnejša Kenija.

REAGAN OPERIRAN

Ameriški predsednik Reagan dobro prestopa fazo okrevanja po operaciji na prostati. Ob tem so zdravniki potrdili, da v tkivu niso ugotovili nobene rakaste tvorbe. Glasnik Bele hiše je vsekakor naglasil, da čaka predsednika še vrsta röntgenskih pregledov na notranjih organih.

NOVI NADŠKOF V BEOGRADU

Janez Pavel II. je na praznik sv. Treh kraljev posvetil v cerkvi svetega Petra v Rimu deset novih škofov. Med njimi je bil dr. Franc Perko, ki je bil profesor na ljubljanski teološki fakulteti in velja za velikega ekumenista. Pred dvema tednoma je bil imenovan za beograjskega nadškofa. Obredi so se začeli dopoldne. Vatikanski radio je za to priložnost organiziral več kot dnevni neposredni prenos v slovenščini. S papežem bosta somaševala ob glavnem oltarju tudi slovenski metropolit Alojzij Šuštar in dosedanji beograjski nadškof Alojzij Turk. Za to priložnost sta prispela v Rim tudi dva avtobusa vernikov iz ljubljanske škofije.

—o—

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

priredi v nedeljo, 11. t.m.,
ob 16. uri v stolnici sv. Justa

BOŽIČNI KONCERT

Združene zборе vodi Aleksandra Pertot

Orglar Andrej Pegan

Vabljeni!

Sedanji jugoslovanski trenutek

Tisto, kar se je v Jugoslaviji kmalu po Titovi smrti v letu 1980 začelo kot nealtrantna prizadevanja za stabilizacijo gospodarstva, se je nadaljevalo v kasnejše priznanje resnega gospodarskega zastoja in slednjič v priznanje družbene, politične in moralne krize ter celo krize mednarodnih odnosov.

Na gospodarskem področju se kriza odraža predvsem v zmanjšani učinkovitosti gospodarjenja. Produktivnost v Jugoslaviji že vrsto let nezadržno upada in to kljub temu, da se je v sedemdesetih letih ogromno investiralo v različne industrijske zmogljivosti, ki so bile zgrajene pretežno na podlagi razmeroma moderne zahodne tehnologije. Cena voza zahodne tehnologije je 20 milijard dolarjev dogov, kolikor jih ima Jugoslavija v odnosu do tujih upnikov.

Breme jugoslovanskih dolgov je toliko hujše, ker je bil izposojeni denar porabljen za nedonosne naložbe, ki ne omogočajo rednega odplačevanja dolgov. Jugoslavija je bila zato prisiljena v reprogramiranje dolgov, kar seveda vodi v naraščanje absolutnega dolga in vseh drugih stroškov v zvezi z njim.

V socialnem smislu se kriza kaže kot svojevrstna polarizacija jugoslovanske družbe na vse bolj obubožani jugovzhod države in na razmeroma znatno bolj stoječi severozahod države. V okviru posameznih jugoslovanskih področij prihajajo do izraza vse bolj očitne socialne razlike. Vse bolj viden postaja na eni strani vodilni sloj, ki se po svojem življenjskem standardu in slogu ne razlikuje mnogo od svojih zahodnih »kolegov«; na drugi strani je vse več takih gospodinjstev, katerih mesečni proračun ne zadošča več za normalne mesečne izdatke. Večanje družbenih razlik in slabšanje gmotnega položaja predvsem delavcev se kaže v naraščajočem številu štrajkov. Stavkajoči delavci večinoma zahtevajo povišanje plač in le izjemoma so stavke uperjene k doseganju drugih ciljev. Če k navedenemu dodamo še približno milijon brezposelnih, kolikor jih je v Jugoslaviji, je splošna socialna slika vse prej kot rožnata.

Politična problematika je nujni odsev nako-pičenih gospodarskih in družbenih problemov. Politična sfera je skušala poglobljajočo se krizo obrzdati s sprejetjem načrta za gospodarsko ustalitev, katerega izdelavo je zaupala nekaterim vidnejšim jugoslovanskim ekonomistom. Sestavljalci stabilizacijskega programa so kot zdravilo za jugoslovanske težave priporočili ponovno uveljavitev tržno usmerjenega gospodarstva, s konkurenco, odgovornostjo za poslovanje, brez vzajemnega pokrivanja izgub ipd. Kljub široki politični kampanji, s katero je bil stabilizacijski program sprejet, je njegova izvedba praktično spodletela. Kot že tolikokrat poprej se je namreč pokazalo, da so korenitejšie spremembe v gospodarskem sistemu nemogoče brez ustreznih korenitih sprememb v političnem sistemu.

Politični odgovor na opozorila gospodarskih izvedencev, da se stabilizacijski program ne izvaja zaradi političnih zaprek, so bili predlogi za spremembo oz. popravke političnega sistema. Dokument, ki naj bi tvoril idejno in teoretično podlago za spremembe političnega sistema, je dobil naziv Kritična analiza političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Nekateri kritiki so že ob njegovi objavi trdili, da gre za mrtvorojno dete; na njegovi podlagi naj bi namreč ne bilo mogoče pripraviti ustrezne politične rešitve zoper splošno jugoslovansko krizo.

Zaradi očitnega razkoraka med nekaterimi temeljnimi političnimi deklaracijami in dejansko

politično prakso v Jugoslaviji so začeli mnogi jugoslovanski sociologi in za njimi celo politiki opozarjati tudi na moraino krizo. To naj bi bila kriza dvojne morale, vgrajene v same temelje sistema. Kazala naj bi se v tem, da se v javnem političnem življenju idealistično govori eno, v realnem političnem življenju pa naj bi se pragmatično izvajalo nekaj čisto drugega, često docela nasprotnega javnim političnim izjavam. Nadaljnji vidik moralne krize naj bi bila dezorientacija v pogledu samih temeljnih vrednot, na katerih naj bi temeljila jugoslovanska socialistična družba. S tem v zvezi so se pojavile teze, da je socializem po svojih temeljnih predpostavkah nujno tak družbeni sistem, ki vodi v enakost v revščini, da je to sistem, ki se lahko vzdržuje zgolj z državno prisilo ipd. Pojavile so se tudi kritike enopartijskega, leninističnega modela družbe, ki je za nekatere glavni vzrok jugoslovanske krize.

Kot posledica opisanih razmer so se v Jugoslaviji zaostri tudi mednarodni odnosi. Bistvo mednarodnih razprtij je prejkoslej delitev družbenega produkta oziroma narodnega dohodka. Manj razvite republike terjajo zase različne beneficije, sklicujoč se pri tem na socialistično vzajemnost; razvitejšie republike nasprotno niso več pripravljene tolikanj prispevati v korist manj razvitih, sklicujoč se pri tem na tržne zakonitosti in na čiste medsebojne gospodarske račune, kar vse je dobilo, vsaj verbalno, politično prednost.

V tem okviru zlasti izstopa Slovenija, ki je gospodarsko še vedno najrazvitejša republika. Zavzemanje za tržno gospodarstvo je najbolj dosledno prav v Sloveniji. Slovencem zato v manj razvitih jugoslovanskih okoljih očitajo nacionalni egoizem. Črnogorci so, denimo, na svojem par-

tijskem kongresu ožigosali »slovensko« teorijo o medsebojnih čistih računih kot nacionalistično in povsem nesprejemljivo. Pri tem gotovo ni nepomembno, da je prav Črna gora najbolj zadovoljena jugoslovanska republika in bi kot taka čim večji del svojih obveznosti rada prevzela na druge.

Slovenija je edina jugoslovanska republika, ki ima izravnana uvoz in izvoz in razmeroma majhen dolg v tujini, ki ne predstavlja nerešljivega gospodarskega problema. Tudi življenjski standard je v Sloveniji precej višji kot drugod v Jugoslaviji. Vse to je prispevalo k oblikovanju mnenja, da Slovenija v bistvu izkorišča manj razvite jugoslovanske republike, pri čemer avtorji teh stališč namerno pozabljajo, da je produktivnost v Sloveniji znatno višja kot drugod v Jugoslaviji. V jugoslovanskem tisku se je na račun Slovenije razvila živahna razprava, ki je včasih preseгла nekaj ustaljene meje dopustnega glede na doktrino bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Na trenutke so nekatera glasila oziroma avtorji naravnost hujskaško obdolževali Slovence vsega mogočega, od tega, da predobro živijo, do tega, da so pozabili na Titovo Jugoslavijo in na interese jugoslovanskega delavskega razreda.

Simptomatično je, da se je kampanja zoper Slovence stopnjevala tedaj, ko so v zveznih telesih sprejemali kake sporne zakone. Zlasti je to bilo očitno v primeru sprejemanja deviznega zakona, ki je bil naravnost izrazito v prid porabnikom deviz in v škodo izvoznikov. Slovenski predstavniki so zakonu sprva odločno nasprotovali, potem pa popustili in se vdali večinskemu stališču. Ze po nekaj mesecih se je izkazalo, da je novi devizni zakon neposredno zavrl izvoz in povzročil celotnemu jugoslovanskemu gospodarstvu znatno škodo. Ta primer dovolj razločno kaže, da je tisto, kar pogosto v Jugoslaviji označujejo kot slovenski nacionalni egoizem, nič drugega kot u-

dalje na 8. strani ■

Slovenska skupnost ob novem letu in pojavih nestrpnosti

Ob začetku leta 1987 je deželno tajništvo Slovenske skupnosti objavilo tiskovno poročilo, v katerem vsem slovenskim ljudem izraža voščilo, da bi bilo novo leto srečno, naši narodnostni skupnosti v Italiji pa bi prineslo resničen napredek v smeri dejanske enakopravnosti in vsestranskega razvoja.

Ob tem je deželno tajništvo globoko obžalovalo nekatere pojave nestrpnosti zadnjih dni, ki zaslužijo ostro obsodbo. Slovenska skupnost je že s svetovalskima vprašanjema svojega predstavnika v deželnem svetu Furlanije-Juljske krajine dr. Draga Štokerja ožigosala dogodek v tržaški stolnici med božično polnočnico in novoletni pozdrav tržaškega župana Staffierija v gledališču Rossetti, ki ga je prenašala tudi neka televizijska postaja.

Škof msgr. Bellomi je med izrekanjem kratkega božičnega voščila v slovenščini doživel kontestacijo, ki je bila sicer osamljena, a je huda zaradi svojega fašističnega, šovinističnega značaja in zaradi motenja cerkvenega obreda v enem najbolj slovesnih trenutkov, ko so misli vernikov res usmerjene k miru, razumevanju, človeški povezanosti. Dogodek med polnočnico dokazuje ne le slepo nestrpnost nekaterih

krogov, temveč tudi načrtnost protislovenskih dejanj. Drugače si ni mogoče razlagati izredno poudarjenega in povsem izkrivljenega poročanja vsedržavnega dnevnika Il Giornale, pri katerem list in avtor Piero Fortuna vztrajata kljub popravkom tržaške škofije.

Škof Bellomi kot pravičen predstavnik katoliške Cerkve, ki mu Slovenska skupnost izreka solidarnost in vso podporo, pa je bil te dni deležen še neverjetnega »poučevanja« združenja bivših italijanskih vojakov zaradi novoletnega »pohoda za mir« v Trstu. Poleg drugega so vzrojili zaradi o-membe slovenščine pri pohodi. S pomočjo tržaškega dnevnika v italijanščini pa so škofa opominjali in pozivali na način, ki ga k sreči doslej nismo bili vajeni.

S svojimi novoletnimi voščili v gledališču Rossetti in s prezirljivim odnosom do Slovencev se je tudi tržaški župan Staffieri prištel med tiste Tržičane, ki med sabo tekmujejo ne v odprtosti, razgledanosti, demokratičnosti, temveč v samovšečnem zapiranju in togi nestrpnosti.

Preiskave javnega mnenja kažejo, da je tržaško prebivalstvo bolj odprto in strpno, kot bi se zdelo po zunanjih izrazih. Taki

dalje na 5. strani ■

Božični koncerti so bogatili praznično vzdušje

Lepa navada se je razširila v naših krajih. Tako javne ustanove kot samostojna društva in pevski zbori prirejajo v božičnem času koncerte božičnih pesmi, večkrat tudi druge glasbe, ki pa vsekakor bistveno prispevajo, da ljudje še bolj intenzivno doživljajo božično sporočilo in vzdušje teh prazničnih dni.

Tako bi morali v tem zapisu spregovoriti o koncertih, ki jih je priredila tržaška pokrajina, razne občine, kot npr. koncert, ki je bil v goriškem Avditoriju in ga je priredila goriška občina, ob teh pa številne koncerte raznih godb na pihala, kot npr. nabrežinske, ki je nastopila v telovadnici v Nabrežini v nedeljo, 21. decembra, na Božič pa je zaigrala nekaj motivov na nabrežinskem trgu. Vendar tega zaradi prostorske stike ne moremo storiti.

Opčine

Prvi koncert je že tradicionalni božični koncert openskih pevskih zborov, ki na sam božični dan privabijo v opensko cerkev veliko ljudi, ki izkoristijo koncert tudi za srečanje s prijatelji in izmenjavo voščil. Nastopili so trije pevski sestoji. Po slovesnih večernicah je nastopil Mladinski zbor Vesela pomlad, ki je pod vodstvom Franca Pohajača zapel štiri pesmi. Giuliana Sosič, ki je povezovala ves spored, je nato predstavila dekliško skupino zbora Vesela pomlad. To je zbor, ki ga sestavljajo dekleta, ki so pela ali še pojejo pri mladinskem istimenskem zboru in pod vodstvom Franca Pohajača raste v eno pomembnejših vokalnih skupin pri nas. Lepo barvo in zvočnost ter smisel za učinkovito interpretacijo je zbor potrdil tudi ob petju božičnih pesmi, ki so med občinstvom poustvarile toplo božično počutje.

Med prvim in drugim delom je skavt Mitja Ozbič prebral božično razmišljanje študentke Marije Štekar, v drugem delu pa je nastopil mešani pevski zbor sv. Jernej. Zboru gre priznanje tudi za lepo in bogato delovanje med letom ter za vestno in do-

OB DAROVANJE OTROK PRI SLOVENSKEM DOBRODELNEM DRUŠTVU

Slovensko dobrodelno društvo v Trstu je tudi letos pripravilo precejšnje število zavojev z oblačili, obutvijo in šolskimi potrebčinami in z njimi obdarilo potrebne otroke slovenskih osnovnih šol na Tržaškem. S to pobudo je Dobrodelno društvo prineslo v revne slovenske družine nekaj božičnega veselja in dobrote.

Ob tej priložnosti se Slovensko dobrodelno društvo iskreno zahvaljuje vsem tistim dobrotnikom, ki so mu ob tej pobudi priskočili na pomoč in tudi skozi vse leto.

Naša posebna zahvala naj gre tudi učiteljem, ki so sodelovali z našim društvom, s tem da so nam javili otroke, ki so potrebni pomoči.

—o—

MK in SKD »Igo Gruden« ter ŠD »Sokol« izrekajo svojcem tragično preminulega Mateja Venierja globoko občuteno sožalje.

vršeno opravljanje svoje pevske dolžnosti na openskem koru, ki upravičeno slovi daleč naokoli. Ta sloves so potrdili tudi pri polnočnici in jutranjih mašah ter seveda na koncertu, ko so pod vodstvom Franca Pohajača izvedli zanimiv in pester spored božičnih pesmi, med katerimi bi veljalo omeniti Ferlugovo »Prečudna je nocojsnja noč«. Številni poslušalci so bili očitno prevzeti od petja in vzdušja, ki ga je ustvarilo, saj so še dolgo ostali v cerkvi, si ogledovali jaslice, si voščili itd. Božič na Opčinah je bil torej vaški praznik in ne le družinski. To pa je lepo!

Štivan

Na praznik svetega Štefana pa je bil koncert božičnih pesmi v štivanski župni cerkvi sv. Janeza Krstnika. Priredili so ga Dekliški zbor Devin, Fantje izpod Grmade in Otroški pevski zbor iz Štivana. Letošnji koncert je s samostojnim nastopom na orglah obogatil še organist Andrej Pegan, ki je tudi spremljal petje odraslih pevskih zborov.

Po pozdravnih besedah Gregorja Pertota, ki je tudi povezoval ves spored, je prvi

nastopil Dekliški zbor Devin, ki je letos, pod vodstvom Hermana Antoniča, pripravil štiri pesmi Mirka Fileja. Gre za pesmi, ki jih je Filej napisal leta 1944, ko se je umaknil iz požganih Mavhinj v Devin in je tu našel močan ženski zbor. Za ta cerkveni zbor je napisal več skladb, ki so jih letos odkrili med notno zapuščino že več let pokojnega organista Josipa Colje. Lepo je bilo poslušati te skladbe, ki so posebno starejšim priklicale v spomin Fileja in njegovo delo, istočasno pa tudi njegovo glasbeno občutljivost. Pesmi so bile: Božična, Brezmadežni, V Betlehemu in Počivaj mi-lo Detece.

Sledila je božična misel, ki jo je povedal pisatelj in časnikar Saša Martelanc. Njegove besede so vse zbrane spomnile na resnico, da morajo dejanja potrjevati dobre namene in voščila, ki jih delamo ob božičnih praznikih.

Sledil je nastop Fantov izpod Grmade. Pod vodstvom Iva Kralja so zapeli štiri pesmi. Od teh sta kar dve bili krstni izvedbi. Pevovodja Ivo Kralj je namreč napisal glasbo zanimivi božični pesmi »Ta svetla zvezda«, ki je bila objavljena v slovarju Alasia da Sommaripa leta 1607, in še pesmi »Zveličar preljudi«. Obe sta doživeli zasluženo priznanje pri občinstvu.

Vmesni del koncerta je oblikoval mladi organist Andrej Pegan iz Trsta. Zaigral je

MATEJU VENIERJU V SPOMIN

Kam naj te grem iskat,
ko groza raste in grabi mrak
z ostrim kremplji vame?
Ti si bel in svetel
v dobri tišini jame.
(Slovenske pesmi VI.)

T. Pavček

V noči med sv. Štefanom in soboto, 27. decembra, je umrl Matej Venier, prijatelj, dijak, fant, ki je veliko obetal, ki je imel velik dar: občutljivost do bližnjega, dobro srce in je v krogu tistih, ki so ga poznali, še posebej v zadnjem letu, stalno potrjeval, da je fant, ki ve, kaj hoče in da se, kljub možnim nihanjem, ne oddaljuje od zastavljene smeri.

Malo je mladih ljudi, fantov ali deklet (bil je star 17 let), ki bi dokazovali tako duhovno odprtost in zrelost, kot je to bilo dano Mateju. Znal je iskati bistvo v sebi in obenem, ali mogoče prav zaradi tega, je znal tudi živeti kot aktiven član ne le 3. B razreda Znanstvenega liceja v Trstu, ki ga je obiskoval, ampak tudi nabrežinske stvarnosti, kot član Sokola, raznašalec Primorskega dnevnika, član domačega društva in celotne zamejske skupnosti.

Njegova zanimanja so bila zanimanja vsakega ali večine naših višješolcev, istočasno pa je ta svoja zanimanja zavestno širil na področju duha, tako da si je ustvarjal, pravzaprav, da je odkrival neslutene globine človeške misli in da je o tem z veliko zavzetostjo in skoraj presenečen govoril, če si ga vprašal. In lepo je bilo pogovarjati se z njim!

Slovo od takega fanta je še toliko bolj boleče zaradi okoliščin, v katerih je prišlo do prometne nesreče, ki je povzročila njegovo smrt. Če pa pomislim, da so mi še isti večer nekateri nabrežinski fantje na

štefanovanju povedali, da je »Matej imel incident«, in si sploh nisem mogel predstavljati, da bi bile posledice tako tragično hude, me ta smrt še bolj prizadene.

Prav res ostane človek brez besed ob taki usodi. Fant, poln življenja, moči, volje, ljubezni, z zlatim srcem in ga naenkrat, na predvečer dneva, ko se je s prijatelji odpravljal na sneg, dohiti smrt. Še imam v ušesih, kako se je pred zadnjim roditeljskim sestankom trudil, da bi rešil vsa šolska — zdaj še posebej brezpomembna — vprašanja in tako šel v Kranjsko goro z zavestjo, da je dobro opravil svojo dolžnost. To se mu je posrečilo in zato se je teh božičnih počitnic še posebej veselil.

Kako sploh misliti na to, na tako smrt. In vendar to moramo narediti tudi mi, ki smo bili Mateju le sošolci, znanci, prijatelji, sodelavci itd. Naše bolečine seveda ne gre primerjati bolesti mame, očeta, sestre in ostalih ožjih sorodnikov, a izganjati misel na to smrt, oziroma na vsako smrt, ki nas tako ali drugače prizadene, pomeni odklanjati odgovornost do smrti. Lažje je prenesti smrt brez misli nanjo, a ni pošteno! Ni pošteno do Mateja, kot tudi ne do nas samih.

V torek, 30. decembra, smo ga pospremili na njegovi zadnji poti iz tržaške mrtvašnice v nabrežinsko cerkev in na domače pokopališče. Na obrazih vseh, sošolcev, prijateljev, znancev, je bila bolečina očitna. Vsi smo se spraševali: zakaj? Človeška pamet, človeško srce ne znata dati odgovora! Mogoče je odgovor v misli pesnika Pavčka:

Morda pa si šel, da nam prostor
pripraviš in nas,
da bomo pripravljene, čakaš ...

Marko Tavčar

Božični koncerti...

Frescobaldijev »Capriccio Pastorale« in dve Bachovi skladbi, koral »Kommst du nun, Jesu, von Himmel« ter Bach - Vivaldijev »Allegro« iz »Koncerta v d-molu«. Omejenost štivanskih orgel ni dovoljevala večje barvitosti registrov, a kljub temu je Pegan poustvaril sicer nekoliko zamaknjeno in mistično, a veselo božično vzdušje, kot to zmorejo le orgle.

Sledil je nastop otroškega cerkvenega zbora iz Štivanja, ki ga je vodila Olga Tavčar, na orgle pa spremljal Herman Antonič. Zborček je zapel tri pesmi: kot prvo Lojzeta Bratuža »K Jezusu hite pastirci«, nato angleško ljudsko »Najlepša noč« kot zadnjo pa skladbo »Bib bam bom« stranjskega župnika Franceta Gačnika.

Koncert je zaključil združeni mešani zbor, ki je pod vodstvom Hermana Antoniča tudi zapel štiri pesmi. S prvo »Presveta noč« so počastili spomin lani umrlega skladatelja Matije Tomca, sledili sta Gačnikova Vstanite pastirji in neznanega avtorja Pred Tebe, božje Dete. Zadnja pa je bila pesem »Božično pričakovanje« Staneta Maliča. Ubrano in barvno bogato petje združenega pevskega zbora je mnogim prišepetalo željo, da bi zbora tudi v tem sestoju več nastopala.

Vendar pravi zaključek božičnega koncerta v Štivanu je bila skupno zapeta »Sveta noč«. Pod oboki štivanske cerkve, poslikane od Černigoja in varovane od Goršetovega »Angela miru« na pročelju, je pesem izzvenela kot iskrena prošnja pevcev in vseh zbranih, da bi božje Dete prineslo mir in blagoslov vsem.

Gorica - Stolnica

Združenje cerkvenih pevskega zbora iz Gorice je tudi letos priredilo koncert božičnih pesmi v goriški stolnici. V nedeljo, 28. decembra, se je namreč v stolnici zbralo občinstvo, da bi prisluhnilo nastopu mladinskemu zboru iz Štandreža in Podgore, ki ga vodi Elvira Chiabai, moškemu zboru iz Štmavra, vodi ga Gabrijel Devetak, cerkvenemu pevskega zboru iz Štandreža, vodi ga Mirko Špacapan in moškemu zboru »Mirko Filej«, ki poje pod vodstvom Zdravka Klanjščka.

Otroški zbor je zapel tri Gačnikove skladbice, moški zbor iz Štmavra je zapel starodavno »Hitite kristjani«, priredbo Gabriela Devetaka »Spi, Dete božje nam sladko« in pesem »O sveta in vesela noč« Antona Hribarja. Cerkevni zbor iz Štandreža

je izvajal dve Vrabčevi božični pesmi in Vodopivčevo »Tui sunt caeli«.

Povezovalka sporeda Barbara Rustja je nato napovedala prof. Lučano Budal, ki je zbranim podala bogato in zanimivo božično misel. Spomnila se je Trubarja in njegove zavzetosti pri širjenju cerkvenega petja. Prav petje, kot izraz srčne kulture, ji je bilo osrednja misel. Glede na to je poudarila in zaključila z Gregorčičem, da »En ljub pogled — srce se vžge; en hud pogled — srce se stre«.

Koncert je zaključil moški zbor Mirko Filej. Zapeli so Belarjevo »Glej zvezdice božje«, Kalingerjevo priredbo ljudske »Pastirci povejte« in še Bratuževo »Noč najjasnejša«.

Sv. Ivan

Tudi pevski zbor »Marij Kogoj« od Sv. Ivana je v nedeljo, 28. decembra, priredil koncert božičnih pesmi. Pobuda je privala v cerkev veliko ljudi, ki so prisluhnilo zanimivemu sporedu znanih in priljubljenih božičnih pesmi, ki jih je pel zbor na koro. Zbor, ki ga v zadnjem letu vodi Andrej Pegan, je s petjem znanih melodij, začeli so s starodavno »Hitite kristjani«, poustvaril toplo praznično vzdušje. Omeniti moramo še Gallusovo »Resonet in laudibus« in krstno izvedbo pesmi »Svetovečerna«, ki jo je za zbor »Marij Kogoj« napisal Aleksander Vodopivec. Zbor je ob teh pesmih zapel še nekaj skladb, v glavnem sodobnih avtorjev. Omenimo naj skladbo »Bila je noč« Ubalda Vrabca, ki je uglasbil besedilo Vinka Beličiča in priredbo benečanske ljudske božične himne »Ta dan je usega vseja«, kot jo je napisal Pavle Merku. Petje je na orgle spremljala Eva Dekleva.

Pomembna vmesna točka božičnega koncerta pri Sv. Ivanu v Trstu pa je bil nastop organista Andreja Pegana, ki je iz-

vajal štiri orgelske skladbe. Bachov koral »Kommst du nun, Jesu, von Himmel«, skladbo slovenskega skladatelja Trošta »Skladba za orgle 1980«, Bachov »Preludij in Fugo« v D duru ter Franckovo »Pastorale«, ki je bila še posebej primerna za koncert v božičnem času.

Glede koncerta pri Sv. Ivanu, velja pohvaliti pobudnike, da so se odločili za nastop na koro, čeprav so ljudje dandanes navajeni gledati nastopajoče in se jim že

GORIŠKO PASTORALNO PODROČJE
vabi na

11. BOŽIČNICO

v nedeljo, 11. januarja, ob 15. uri
na Mirenskem Gradu

Sodelujejo zbori iz župnij Bilje, Grgar-Ravnica, Miren, N. Gorica-Kapela (odrasli in mladinski), N. Gorica-Kristus Odrešenik (odrasli, mladinski in otroški), Šempas (otroški in mladinski), Šempeter, Solkan, Vogrsko, Vrtojba (mladinski) in moški zbor Novega sv. Antona iz Trsta.

zaradi tega zdi koncert »lepši«. V resnici pa je petje božičnih pesmi, ob spremljavi svetoivanskih orgel, le pridobilo, saj tudi orgle prispevajo k poustvarjanju lepšega in bogatejšega božičnega in prazničnega vzdušja.

S tem koncertom zaključujemo ta nepopolni vpogled v številne koncertne pobude teh dni. V naslednjih dneh nas čakata še vsaj dva podobna koncerta. V stolnici sv. Justa bo v nedeljo, 11. januarja, koncert Zveze cerkvenih pevskega zbora iz Trsta, na katerem bodo v glavnem nastopali mladi pevci pod vodstvom Aleksandre Pertot. Istega dne pa prireja božični koncert slovenski ženski zbor iz Laškega.

PREJELI SMO:

Obračun delovanja mladinske sekcije Slovenske skupnosti v Gorici

Od meseca septembra do konca leta je bila politična dejavnost mladinske sekcije SSK na Goriškem zelo živahna. Proti koncu meseca septembra je bil običajni sestanek koordinacije v Novi Gorici. Na tem sestanku se je v glavnem govorilo o srečanju narodnosti, ki je bilo letos v Lendavi, a katerega se žal nismo mogli udeležiti. Nato smo predebatirali namen in smisel koordinacije, to je sestankov, ki jih prirejamo skupno z mladinci tostran in onstran meje za organiziranje skupnih dejavnosti.

V oktobru je bil tudi uvodni sestanek v politično delo na sedežu naše stranke. Sejo je vodil tajnik Renco Frandolič, v razgovor so posegli tudi Damjan Terpin, Sandra Košič, Aleksander Kosič, Robert Cotič, David Brešan in Igor Devetak. Govorili smo o koordinaciji, srečanju narodnosti, o šolskih problemih na Goriškem, o športu in o ekonomiji. Zlasti kar se tiče športa, je mladinska sekcija pozorno sledila novi sponsorizaciji odbojarske ekipe Olimpije - Kmečka banka ter problemu zaposlovanja mladih v naša podjetja. Na dan so prišle tudi nove pobude, ki jih lahko

sekcija izpelje in to kar zadeva problem delovnih mest, ki so primarne važnosti za našo mladino. Še vedno je v teku akcija poslovenjenja imen (formularje že imamo!) in priimkov. Ta podvig bomo tudi ustrezno objavili v javnosti na mladinski deželni ravni. Kogar zanima, se lahko tudi obrne do naših predstavnikov.

V soboto, 20. decembra, smo se kot sekcija udeležili tudi mladinskega socialističnega kongresa v Tržiču (Monfalcone). Od slovenskih organizacij zamejske mladine smo bili prisotni le mi in dali so nam tudi besedo v pozdrav. Naš tajnik mladinske sekcije se je v govoru dotaknil šolske problematike na Goriškem, in socialistična mladina nam je dala prav, nato je bil govor o globalni zaščiti in višješolski reformi. Obisk njihovega kongresa je bil pozitiven, ker se socialistična mladina zanima za slovenski problem v zamejstvu in gleda nanj z modernim, naprednim in strpnim pogledom, skratka v luči enakopravnosti tu živečih dveh narodnosti.

Tajništvo mladinske sekcije
Gorica

SLOVENSKA SKUPNOST OB NOVEM LETU IN POJAVIH NESTRPNOSTI

■ nadaljevanje s 3. strani

nastopi vidnih javnih predstavnikov pa potiskajo naše kraje v vse večji provincializem in ozračje postaja vse bolj zatohlo. Vse drugače je izzvenela poslanica predsednika republike Cossiga od Novem letu, ugotavlja Slovenska skupnost, saj je predsednik pozival državljane k odgovornosti za vso družbo in državo, k ustvarjanju pristne skupnosti, v kateri so živi in pozorni odnosi med ljudmi. Cossiga je dejal, da je treba premagovati ovire in se odpirati, komunicirati, skupno delati za skupno dobro.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Novoletni intervju Matjaža Kmecla

V novoletni prilogi ljubljanskega Dela, ki je izšla zadnji dan lanskega leta, je priobčen tudi intervju z Matjažom Kmeclom, pisateljem, univerzitetnim profesorjem in politikom. Kot politik se Kmecl udejstvuje predvsem na področju slovenske kulturne politike.

Na vprašanje, kaj meni o očitkih, da Slovenci kljub vsemu še nimamo naiconalne kulturne politike, je Kmecl dejal, da je osebno prepričan, da to ni res. Po njegovem naj bi se slovenska kulturna politika kazala v tem, da skuša vzdrževati smiselno ravnovesje med osrednjo, republiško kulturno politiko in njenimi posameznimi deli, to je področnimi kulturnimi politikami, vključno z zamejskimi. Na ta način naj bi razvijala kulturo kot nacionalno kvaliteto, ki združuje vse Slovence, ne glede na to, kje živijo, v skupno celoto.

V zvezi s predvideno gradnjo novega Muzeja ljudske revolucije je Kmecl dejal, da se je treba zoperstaviti težnjam, da bi ta muzej predstavil

medvojno ljudsko revolucijo kot čisto poseben, od vsega prejšnjega dogajanja ločen del slovenske narodne zgodovine. Po njegovem je bila socialna revolucija posledica dolge verige vzrokov. To dejstvo pa bi moralo biti razvidno tudi v zasnovi muzeja.

V zvezi s trenutnim narodnim položajem je Kmecl dejal, da je le-ta nevrotičen. Prihodnje leto naj bi potekalo v znamenju dveh temeljno različnih videnj nadaljnega družbenega razvoja v Sloveniji in Jugoslaviji. Obstajala naj bi možnost razvoja v moderno, dialoško družbo, ki temelji na intelektualni produkciji, hkrati pa naj bi obstajala tudi možnost takega razvoja, ki vodi v navidezno enotnost. Če bi se uresničila druga možnost, bi bilo vsako samostojno razmišljanje lahko kaj hitro označeno za družbeno neustrezno in škodljivo.

Svoj intervju je Kmecl zaključil z mislijo, da je v sedanjem trenutku največja težava v tem, kako vzpostaviti pristen in ustvarjalen dialog.

Pričevanje o koroških plebiscitarnih dogodkih

Slovenska matica iz Ljubljane je v sodelovanju s celovško Družbo sv. Mohorja in založbo Drava izdala svojevrstno delo. Gre za knjigo, ki obravnava plebiscitno leto na Koroškem. Pisec knjige, Peter Mohar, je po spominu in deloma po zapiskih obudil tedanje dogodke na način, kot še nihče pred njim. Večina del, ki obravnavajo problematiko koroškega plebiscita so bodisi dela tedanjih politikov bodisi znanstvena dela. Moharjevo delo je pisano z vidika preprostega kmečkega fanta slovenskega rodu. Kljub temu, da gre za avtorja, ki ima po formalni izobrazbi le ljudsko šolo, je delo pisano v lepi slovenščini in na trenutke skorajda v sijajnem slogu.

Moharjevo delo na prepričljiv način kaže, kako so koroški plebiscit dojemali preprosti, neuki ljudje, ki so v tedanjem času predstavljali veliko večino celotnega prebivalstva. V tem pogledu je delo edinstveno, saj nobena, še tako poglobljena znanstvena študija ne more prikazati du-

ha tedanjega časa oziroma duha malih ljudi tedanjega časa, kot je to lahko storil Peter Mohar, dejanski udeleženec za slovenski narod ugodnih zgodovinskih dogodkov.

Bogo Grafenauer, poklicni zgodovinar v spremni besedi obravnavanega dela meni, da noben pogled od zgoraj, kakršne imamo doslej o plebiscitarnem boju, ne more razkriti drobnih, vsakdanjih dogodkov, ki so tudi bili sestavni del celotnega predplebiscitnega in plebiscitnega leta. V tem smislu naj bi Moharjevo delo bilo pomembno dopolnilo tudi za samo zgodovinsko znanost.

Čprav literarni samouk, razkriva Mohar v svojem delu razvito literarno, skorajda pesniško žilico. Ustvarjati zna razpoloženje, kakršnega ne bi pričakovali od »slučajnega« pisca. Moharjevo delo tako ni le golo zgodovinsko pričevanje, temveč tudi umetniško delo, ki bralcu nudi prijetno branje.

Ljubljanska televizija na zatožni klopi

Znani slovenski scenarist Peter Božič je obtožil ljubljansko televizijo, da cenzurira scenarije za televizijska dramska dela. To naj bi bil poglaviti razlog za nizek kakovostni nivo slovenskih televizijskih nadaljevanj, kar naj bi prišlo do izraza tudi pri snemanju nadaljevanke o Primožu Trubarju. Peter Božič v pismih bralcev v Telesku trdi, da je dramaturški oddelek pri ljubljanski televiziji vse prej kot to, kar bi glede na svoje ime moral biti. V resnici naj bi bil mesto, kjer se izvaja cenzura nad dramatskimi teksti po navodilih vsakokratnih direktorjev osrednje slovenske televizijske hiše.

S tem v zvezi Peter Božič razgrinja primer svoje lastne nadaljevanke z imenom Barakarji, v kateri je po prvotnem scenariju bila predvidena tudi vloga policaja. Kljub temu, da policaj v Božičevih Barakarjih ni nastopal niti kot posebno dober niti posebno slab, temveč zgolj kot navaden policaj, je dramaturški oddelek ljubljanske televizije zahteval črtanje vloge policaja.

Nadalje Peter Božič meni, da ljubljanska televizija vztraja pri dramatskih scenarijih, ki temeljijo na gledališkem modelu. Šlo naj bi za filman teater in to takšen, kakršen je na slovenskem bil v modi pred dvajsetimi ali tridesetimi leti. Za primer navaja Božič kar nadaljevanke o Trubarju, v kateri naj bi se vse »dogajalo« zgolj v globokoumnih razgovorih in silno malo v slikah. Razlog za takšno stanje v slovenski dramski televizijski produkciji vidi Božič v spreverjenih merilih, ki veljajo pri snemanju televizijskih del. Tudi Drago Jančar, avtor scenarija za nadaljevanke o Primožu Trubarju, naj bi bil žrtev teh razmer. Božič meni, da so pristojni ljudje ljubljanske televizijske hiše prav gotovo zahtevali tak gledališki scenarij, kakršnega je Jančar potem pripravil.

Na koncu svojega pisma Božič izrazi bojazen, da poslej ne bo prišlo nikomur več od televizije na misel, da bi posnel še kakšno njegovo delo. Navsezadnje je vselej kriv avtor, ugotavlja Božič.

Tončka Curk: Pravljice

Tokrat je pred nami knjiga, ki je po svoji vsebini namenjena najmlajšim bralcem naše družbe. Gre tu za prvo knjigo Pravljič, ki jih je napisala Tončka Curkova, nam že znana po svojih sestavkih objavljenih v Pastirčku in Mladiki. Za izdajo knjige pa sta poskrbeli mladinski reviji Pastirček in Mavrica.

Delo s svojimi petimi pravljicami nas prepričljivo popelje v čudoviti svet domišljije, v katerega bi se rad zatopil tudi marsikateri odrasel človek, da bi se tako vsaj kdaj pa kdaj izognil neizbežnim moram in težavam svojega vsakdana.

Otroku pa predstavlja ta pravljčni svet pravo resničnost, vanj se zateka z ognjevitostjo zagnanostjo, saj bo v njem našel junake, ki so mu zelo blizu: blizu po mišljenju in dejanju, po iskanju in odkrivanju, blizu po srcu in čustvovanju.

Tak je tudi pravljčni svet v teh zgodbah, saj je ves prežet s tisto čarobno tančico, ki otroka docela zasvoji in mu ob branju neprestano postavlja svoj zakaj. V Nedozidanem gradu se bo otrok spraševal o vitezovem vztrajanju, da bi svoj grad sezidal na vilinski ravnini; zakaj tako izrazita vitezova trma? A že v naslednjih vrsticah se nam kaj kmalu odkrije nesmisel človekove trmoglavosti, saj spoznamo, da je nad nami sila ali moč, ki nam hipoma prekriža vse življenjske načrte. V Pravljič o štorckljah in živi punčki se nenadoma znajdemo pred sodobnim družbenim problemom, pred problemom sinčkov edinčkov, ki si tako vneto želijo živo sestrico ali bratca.

Res je, da so vse te pripovedi ovite v pravljčno magijo, a v svojem dnu marsikdaj skri-

V Društvu slovenskih izobražencev bo v ponedeljek, 12. januarja, predstavitev nove knjige dr. Tomaža Simčiča o duhovniku, teologu in javnem delavcu Jakobu Ukmarju, ki je izšla pri goriški Mohorjevi družbi. Delo bo predstavil Marko Tavčar. Začetek ob 20.30.

vajo čisto resnico. Svet hrepenenja in želja se nato odkriva v Harfi v gozdu, ki malega junaka godca na harfo tako omami, da se njegov pogled kar ne more odtrgati od prekrasne vile Jasne. A tudi ona ga ne osreči, prava sreča ostane skrita le v njegovem naravnem nagnjenju — v čudovitih glasbenih melodijah, ki božansko izzvenijo ob igranju na harfo.

Pravljčnost Bisernice in čebulice skriva v svoji sredini tudi marsikatero življenjsko prvine. Skrajno odvratnost vzbudi v nas nastop kraljeve sestre, ki ji je po kraljičini smrti zaupana skrb za vzgojo mladega kraljeviča. Njene človeške poteze, potopljene v neskončno hudobijo, vzbudijo v otrokovem miselnem svetu sum, da tudi v našem vsakodnevnem življenjskem vrtenju stakneš take človeške tipe, ki s svojim zlobnim instinktom grenijo voljo in srečo sočloveka. Venec domišljjskih zgodbic pa se zaključuje z nekoliko legendarno pravljico Razvodje, ki sloni na naravnem ozadju Kanalske doline. Pred nami se razgrne grozovita podoba povodnega moža, ki s svojo junaško silovitostjo skuša osvojiti vse vodovje te prekrasne doline. A proti njegovi predrznosti kaj kmalu vzkipi upor, ki seveda tudi v otrokovem svetu pusti svoje sledove ...

V taki luči se je pred našimi očmi odprl pravljčni svet Tončke Curkove, ki pa bo pri otrokove branju gotovo naletel na odkrivanje še skrivnostnejših zanimivosti in zakajev, ki jih odrasel človek marsikdaj obide ali celo prezre.

Majda Cibic

Sodobno kmetijstvo

Filodendroni

Filodendroni zahtevajo po navadi svetlo rastišče in temperature najmanj 16° C. Ugaja jim večja zračna vlaga. Rastline, ki imajo pisane liste, zahtevajo višjo temperaturo, vsaj 18 stopinj. Za nekatere je temperatura pomembna predvsem pozimi, saj je poletna dovolj visoka. Pozimi jih le malo zalivamo, medtem ko poleti potrebujejo več vode, ker najbolj bujno rastejo.

V okrasne namene jih vzgajamo zaradi lepih listov. Cvetovi so zanimivi, vendar redki, posebno pri mladih rastlinah. Starejše rastline v ugodnih razmerah lahko cveto vsako leto. Cvetovi so pri vseh vrstah veliki in kratkotrajni, enodolni na letih. Ovršni listi so pri različnih vrstah različno obarvani, po navadi so beli, rdeči ali rumeni. Ovršni list je pri osnovi cevast, proti vrhu pa se odpre. Na rastlini ostane tudi po cvetenju. Sam ne odpade. Cvetenje je kratkotrajno. Nekatere vrste cveto le nekaj ur. Odpiranje cveta je za ljubitelje poseben dogodek. Filodendrone razmnožujemo s semenci ali s potaknjenci. V domačih razmerah se lotimo razmnoževanja s potaknjenci. Dobro je, če rastlina požene več vrhov. Odrežemo jih in posadimo v mešanico šote in peska. Potaknjence postavimo v svetel, topel prostor, da se kmalu ukoreninijo. Ker rastlini pozimi težko zagotovimo ustrežne razmere, potaknjence raje režemo poleti, od junija dalje.

Ukoreninjene posadimo v mešanico listovke, kompostnice, šote in peska. Tej mešanici dodamo še malo stare preperele gnojke.

Filodendroni poganjajo iz stebela zračne korenine. Pri različnih rastlinah so različno močne in različno razvite. Pri nekaterih vrstah so zelo izrazite, pri drugih skoraj neopazne.

Pri nobeni pa niso tako izrazite kot pri monsteri. Zračnih korenin ne smemo pore-

zati, čeprav včasih rastlino kazijo. Če bi jih porezali, bi rastlina propadla ali pogrnala nove. Pri presajanju zračne korenine posadimo v zemljo, kjer se spremene v prave korenine, s katerimi bo rastlina črpala hrano iz zemlje.

Zračne korenine pomagajo tudi pri razmnoževanju s potaknjenci. Če je rastlina prevelika, lahko odrežemo njen vrh in ga posadimo v zemljo. Zračne korenine bodo poskrbele za čim hitrejšo rast in zato jih pri potaknjencih posadimo v zemljo.

Rastline, ki imajo že v naravi grmičasto obliko, tudi kot okrasne lončnice ne potrebujejo opore. Z njo pomagamo samo tistim listom, ki so se preveč razrastli in zavzemajo veliko prostora. Rastline, ki se v naravi razrašajo kot vzpenjalke, potrebujejo oporo tudi v sobi. Njihovo steblo je prešibko, da bi lahko samo nosilo številne liste.

K takim rastlinam prislonimo palico in jo ovijemo z mahom. Ta mora biti vedno vlažen, da se ga zračne korenine lahko oprimejo.

Filodendron *Scaendens* je doma na Jamaiki. Pri nas je med vsemi filodendroni najbolj razširjen. Njegovi listi so temno zeleni in srčasto oblikovani. Poganjki so nežni, povešajoče se rasti. Ta vrsta je zelo trepežna, uspeva v svetlem prostoru pri 18 stopinjah Celzija. Dokaj dobro uspeva tudi tam, kjer je le malo svetlobe. To lastnost s pridom izkoriščamo pri urejanju cvetličnega korita. Pozimi potrebuje manj vode, poleti pa zaradi bujne rasti nikoli ne sme biti brez nje.

Rast pospešimo, če med letom dognujemo z rudninskimi gnojili. Zaradi šibkih stebel je povešajoče rasti, če mu pa damo oporo, se vzpenja.

Filodendron *Erubescens* je doma v Kolumbiji. To je rastlina z velikimi podolgo-

vatimi listi, ki imajo zgornjo stran temno zelene barve, spodnjo pa rdečkasto rjave. Takšne barve so tudi mladi listi in listni peclji. Listi so tudi do štirideset centimetrov dolgi in nekoliko redkejši.

Steblo je močnejše, a listov brez opore ne more nositi. Podpreti ga moramo že v mladosti, da se steblo pozneje ne bi zlomilo. To se namreč rado zgodi.

Filodendron *elegans* ima velike, močno narezane pernatne liste. Je vzpenjalca močne in bujne rasti, mu moramo dati oporo, sicer se plazi tudi po tleh. Tudi ta vrsta mora imeti dovolj prostora, da se lahko pokaže v vsej svoji lepoti.

Vrsta lilsemaniji je vzpenjave rasti. Ker nima velikih listov, je primeren za manjše prostore. Listi so zeleni z belo si-

SLOVENSKI ŽENSKI ZBOR IZ LASKEGA RONKE

prireja v nedeljo, 11. januarja, ob 15.30
v cerkvi sv. Lourenca v Ronkah

BOŽIČNI KONCERT

Nastopata:

Mešani zbor Pod Lipo, vodi Nino Specogna
Glasbena šola iz Špetra

Vabljeni!

vimi lisami in podolgovati. Zrastejo do 30 cm. Rastlina uspeva v toplem, svetlem in vlažnem prostoru, zato jo večkrat orosimo.

Filodendrum *hastatum* je močne grmašte rasti, z velikimi listi podolgovate oblike, dolgimi do 70 in širokimi do 30 cm. So svetlo zelene barve, prav tako steblo, vendar to pozneje porjavi. Ta vrsta zacveti, ko je nekoliko starejša, potem pa cveti vsako leto. Njeni cvetovi so do 20 cm dolgi in na zunanji strani zelene barve, prav tako kot listi.

Ko pa se ovršni list odpre, je njegova notranjost temno rdeče rjava, socvetje pa snežno belo. Zanimivo je tudi, da se cvet odpre samo, če je lepo vreme in to samo

dalje na 8. strani ■

Jack London KRALJ ALKOHOL

Prvo poglavje

Tole se mi je zgodilo vse na dan nekih volitev. Tisti topli, pravi kalifornijski popoldan sem bil odjezdil v neko majhno vasico v Dolini meseca, da bi glasoval za ali zoper celo vrsto izboljševalnih predlogov, predlaganih k ustavi države Kalifornije. Ker je bil dan vroč, sem se bil okrepečal s pijačo, preden sem oddal svoj glas, in sem spil nekaj kozarcev tudi potem, ko sem glasoval. Nazaj sem jezdil med griči, pokritimi z vinogradi in valovitimi pašniki kmetij in sem dospel domov prav ob času, da sem lahko spil še en kozarec pred večerjo.

»Kako si glasoval o predlogu glede ženske volivne pravice?« me je vprašala Charmian.

»Glasoval sem za predlog!«

Žena je od iznenadenja vzkliknila. Povedati moram namreč, da sem bil v mladih letih zoper žensko volivno pravico, dasi

sem bil vnet zagovornik ljudskih pravic. V poznejših letih, ko sem postal bolj strpljiv, pa sem se z navdušenjem zavzemal zanj kot za neizbežen socialen pojav.

»Povej mi vendar, kako je to, da si glasoval za predlog,« me je vprašala Charmian.

Odgovoril sem ji. Odgovoril sem ji brez ovinkov. Odgovoril sem ogorčeno. Čim več sem odgovoril, tem bolj sem postal nejevoljen. (To ne, da bi bil pijan. Konju, ki sem ga bil jezdil je bilo po pravici ime Hudo-urnik. Rad bi poznal pijanega človeka, ki bi ga mogel jahati.)

A vendar — kako naj se izrazim — sem bil lahke glave, sem se dobro počutil, sem bil razigran.

»Ko dobe ženske volivno pravico, bodo glasovale za prepoved alkoholnih pijač,« sem rekel. »Žene in sestre in matere, in samo one bodo zabile žeblice v rakev kralja Alkohola — — —«

»Jaz sem pa mislila, da si prijatelj kralja Alkohola,« mi je Charmian segla v bese-
dedo.

»Sem. Sem bil. Nisem. Nikakor nisem. Nikdar mu nisem manj prijatelj kot takrat, kadar je v moji družbi in kadar se zdi, da sem mu največji prijatelj. Kralj vseh lažnivcev je. Vzvišen tovariš; in človek hodi z njim kakor v družbi bogov. Njegova pot drži do čiste resnice in v smrt. Podeljuje jasen vid in motne sanje. Sovražnik življenja je in učitelj modrosti, ki je večja od življenjske modrosti. Zločinski ubijalec je, ubija mladost.«

Žena me je debelo gledala in jaz sem vedel, da je ugibala, odkod imam vse to.

Govoril sem dalje. Kakor pravim, bil sem navdihnjen. V mojih možganih so bile vse mogoče misli. Vsaka misel je v svoji celici ždela opravljena pri vratih kakor jetnik, ki čaka polnoči, da uide iz ječe. In vsaka misel je bila privid, v svetli obliki, ostro izrazita, jasna. Možgane mi je razsvetljevala jasna, bela svetloba alkohola. Kralj Alkohol je z vso vnemo govoril resnico in izdajal največje skrivnosti o sebi. Jaz pa sem govoril v njegovem imenu. Pred menoj so se gibale množice spominov iz mo-

**VESEL BOŽIČ
in SREČNO
NOVO LETO**

KMEČKA BANKA GORICA
KMEČKO DELAVSKA POSOJILNICA V SOVODNJAH
KMEČKO OBRтна HRANILNICA V DOBERDOBU
HRANILNICA IN POSOJILNICA NA OPČINAH
KMEČKA IN OBRтна HRANILNICA IN POSOJILNICA - NABREŽINA
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA d.d. TRST

design G graficenter

Sedanji jugoslovanski...

■ nadaljevanje s 3. strani

poštevanje ekonomskih zakonitosti. Nasprotno je tisto, kar se poskuša prikazati kot obči jugoslovanski interes, često zgolj kratkovidnost predstavnikov manj razvitih republik, ki poskušajo z demagogijo pridobivati beneficije zase, ne glede na siceršnje splošne škodljive posledice.

V zadnjem času stopa na jugoslovanskem političnem prizorišču vse bolj v ospredje tako imenovani srbski problem. Srbi so nekako razpeti med lastno državno tradicijo in zvestobo Jugoslaviji. To se je še posebej pokazalo ob memorandumu Srbske akademije znanosti in umetnosti, v katerem so prisotna separatistična stališča. Poleg splošne jugoslovanske krize dodatno pospešuje srbsko nacionalno travmo problem Kosova. Srbi lahko namreč samo nemočno opazujejo, kako postaja Kosovo, nekdanje središče srbskega nacionalnega ozemlja in njihove nacionalne kulture, vse bolj področje, na katerem postajajo Albanci ne le izrazita večina, temveč vse bolj sploh edini narod, saj se Srbi in Črnogorci množično izseljujejo s Kosova. Rešitev kosovskega problema vidijo Srbi v večjih pristojnostih srbske republike na Kosovu. Nekateri opozarjajo, da bi bilo nasilno reševanje kosovskega problema v prid srbskemu in črnogorskemu življu tudi politično nevarno in ne le etično nevzdržno, češ da je že sedanja stopnja represije na Kosovu škodljiva za Jugoslavijo v celoti.

Na prvi pogled preseneča, da je kljub vsem problemom, ki pretresajo jugoslovansko družbo, jugoslovansko politično prizorišče razmeroma mirno. To je do neke mere videz, ki vara. Značilnost jugoslovanskega političnega življenja je namreč, da se poglobitveni politični spopadi odvijajo v zakulisju političnega prizorišča, kamor javnost nima dostopa. Visoka politika je, kot se zdi, še vedno izključno interna partijska zadeva. Uradno vidi jugoslovanska politika rešitev iz težav v še bolj doslednem uresničevanju samoupravnih socialističnih načel, neuradno pa se šušlja tako o krepitvi tendenc po trdi roki kot tendenc po večji demokratizaciji. V danih okoliščinah je vsako ugibanje o trenutnem razmerju sil in o možnem razpletu jugoslovanske krize še vedno zgolj ugibanje.

FILODENDRONI

■ nadaljevanje s 7. strani

dopoldne, popoldne pa se spet zapre. Naslednji dan se odpre samo, če je lepo vreme, nato odmore.

jega preteklega življenja, vse razvrščene lepo po vrsti kakor vojaki pri veliki paradi. Po volji sem lahko izbiral in volil. Bil sem gospod misli, gospodar svojega besednega zaklada in vseh svojih izkušenj ter sem mogel nezmotljivo izbirati podatke in graditi svoje izjave. Tako namreč kralj Alkohol mami, skuša in pridobiva, naganja črve razuma, da glodajo, prišepetava svoja usodepolna doumevanja resnice ter vpleta pisane zgodbe v enakoličnost tvojega življenja.

Orisal sem ženi svoje življenje in ji obrazložil ustroj svojega telesa. Nisem bil alkoholik po svojih starših. Rodil sem se bil brez vsakega organskega kemičnega nagnjenja do alkohola. Glede na to sem bil po rodu povsem pravičen. Nagnjenje, da mi je alkohol dišal, je bilo pridobljeno. To nagnjenje je bilo pridobljeno s trpljenjem. Alkohol mi je bil od sile zoprna reč, bolj mrzek kot vsako zdravilo. Celó sedaj ne ma-

ram za njegov okus. Pil sem ga samo zaradi njegove spodbudne moči. V vsej dobi od svojega petega do petindvajsetega leta ga nisem vzljudil zaradi njegove spodbudne moči. Treba je bilo dvajset let neprosto-voljnega učenja, da je moje telo postalo u-porniško strpljivo za alkohol, da sem postal v srcu in notranjosti željan alkohola.

Opisal sem ji svoje prve stike z alkoholom, pravil o svojih prvih opitjih in nenadnem studu zoper njega in venomer poudarjal to, kar me je končno pridobilo zanj, to namreč, da se mi je povsod ponujal in nastavljal. Pa ne samo, da se mi je vedno ponujal, ampak tudi vsaka doba mojega razvijajočega se življenja me je k njemu kar silila. Kot mlad prodajalec časnikov na ulici, kot mornar, rudar, potnik po daljnih deželah, sem vselej videl, kjer so se shajali možaki, da bi se kaj pomenili, se zabavali, bahali in pogum razkazovali, da bi se od-

počili in okrepcali, da bi pozabili na pusti trud zoprnih dni in noči; da so se vedno shajali pri alkoholu. In krčma jim je bila shajališče. Možaki so se zbirali v njej, kakor so se prvotni možaki zbirali okoli prostora, kjer so po navadi čepeli, ali okoli ognja pred vhodom v svoje votlinsko stanovanje.

Spomnil sem ženo na hiše po južnem Tihem oceanu, zgrajene na čolnih, v katere ona ni smela, kamor so kodrolasi ljudožrci ubežali svojim ženam in se gostili ter pili sami zase, na tiste skrivnostne prostore, ki so pod smrtno kaznijo prepovedani ženskam. Kot mladenič sem se bil po krčmi otel iz ozkosti ženskega sveta v širni, prosti svet moških. Vsa pota so držala v krčmo. Vsa našeta pota romantičnih in pustolovskih doživljanj so se stekala v krčmi in so vodila odtod ven in dalje v svet.

(Dalje)